

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno studenta:	Mgr. Zuzana Lebedová, LL.M.
Téma práce:	Náhrada újmy z protiprávních sterilizací
Rozsah práce	přibližně 240 normostran
Datum odevzdání práce:	8. 11. 2024
Oponent rigorózní práce:	JUDr. Mgr. Martin Šolc, Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Náhrada újmy vzniklé z protiprávních sterilizací – velmi intenzivního zásahu do osobnostního práva, jako i do lidských práv poškozených – je s ohledem na praxi, která ještě v historicky nedávné době bohužel probíhala i v naší zemi, jako i na snahu státu o vyrovnání se s touto minulostí, tématem významným i aktuálním. Jde přitom o téma v odborné literatuře dosud veskrze přehlížené. Zpracování práce zaměřené specificky na předmětnou problematiku proto jednoznačně vítám.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma je pro účely rigorózní práce přiměřeně náročné. Vyžaduje dobré porozumění relevantním právním aspektům. Vedle nevyhnutelné roviny mezinárodněprávní i širšího kontextu zdravotnického práva si autorka zvolila nesnadné komplexní pojetí tématu, kdy se zabývá právní odpovědností občanskoprávní, správní i trestní. Autorka využila zejména metody deskriptivní a analytické.

3. Formální a systematické členění práce

Stavba práce je vysoce logická a z formálního hlediska vhodná. Autorka v principu postupuje od obecného k zvláštnímu. Nejprve definuje základní pojmy a představuje platnou právní úpravu v rovině práva mezinárodního, evropského i českého, jako i (stručněji) předchozí právní úpravu. Následují tři rozsáhlé kapitoly věnované příslušným otázkám odpovědnosti občanskoprávní, správní a trestněprávní.

4. Vyjádření k práci

Autorka si pro zpracování v rigorózní práci zvolila velmi konkrétní a specifické téma, k němuž poté přistoupila vskutku komplexně, neboť jej pojednává z hlediska právního kontextu i tří nejvýznamnějších druhů právní odpovědnosti. Zabývá se přitom otázkami hmotněprávními i procesními. Autorka organicky propojuje relevantní právní předpisy se související judikaturou i odborným diskursem, přičemž uvedené kriticky hodnotí. V této rovině obsáhlého, a v relevantní míře i kritického, souhrnu materie je práce jednoznačně kvalitní.

Široké pojetí tématu místy přeci jen vede k určité povrchnosti. Příkladem může být pojednání o zcela klíčové otázce medicínskoprávních sporů, standardu důkazu v prokazování příčinné souvislosti, které se jen dotýká výkladu praktické jistoty v těchto sporech, aniž by autorka tento výklad konkretizovala. Přesto je třeba zdůraznit, že autorka zpravidla dokázala v pojednaných otázkách vystihnout jejich jádro a toto srozumitelně představit nebo, v některých případech, alespoň nastínit.

Rigorózní práce nemá za účel ověřit způsobilost autora k samostatné výzkumné činnosti na úrovni práce disertační (srov. § 47 odst. 4 zákona č. 111/ 1998 Sb., o vysokých školách), nicméně „*prokazuje schopnost samostatné činnosti v oblasti výzkumu, vývoje nebo další samostatné tvůrčí činnosti*“ (čl. 4 odst. 3 rigorózního řádu Univerzity Karlovy, IV. úplné znění ze dne 12. 8. 2021). Rigorózní práce tak namísto kompilace či katalogu dosaženého poznání, který ještě stačí na úrovni práci diplomové, přináší alespoň částečně nové poznatky, argumentační linii či jiný původní přínos odbornému diskursu. Tento požadavek byl v předložené práci naplněn.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Dle autorky je cílem práce „ <i>analyzovat jak v teoretické, tak v praktické rovině náhradu újmy z protiprávních sterilizací, popsat relevantní právní úpravu pojednávající o náhradě újmy z protiprávních sterilizací včetně identifikování jejich nedostatků a deficitů aplikační praxe, a předložit návrhy de lege ferenda.</i> “ (s. 1-2). Za účelem dosažení vymezeného cíle rigorózně definuje dvě výstižné výzkumné otázky. Uvedený cíl byl naplněn.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Samostatnost při psaní práce hodnotit nemohu, nemám však žádný důvod domnívat se, že by autor nepostupoval samostatně. Žádné známky plagiátorství jsem v práci nenašel.
Logická stavba práce	Stavba práce je vysoce logická a z formálního hlediska vhodná.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Práce se zdroji je kvalitní. Autorka čerpala z rozsáhlé pramenné základny zahrnující odbornou literaturu (včetně odborných časopisů), právní předpisy i velice bohatou judikaturu (včetně mnoha rozhodnutí ESLP). Absence cizojazyčných zdrojů je důsledkem skutečnosti, že do práce nebyl zahrnut komparativní prvek, což je však zcela pochopitelné s ohledem na plné soustředění práce na české prostředí a její rozsahové možnosti. Citace jsou v práci používány skutečně rozsáhle a přitom relevantně, a to za konzistentního použití citační normy.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autorka provedla analýzu v hloubce vyhovující požadavkům na rigorózní práci.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Grafická úprava práce je dobrá.
Jazyková a stylistická úroveň	Z jazykového a stylistického hlediska je práce kvalitní. Text je čtivý a přehledný, bez rušivých gramatických chyb. S právní terminologií autorka pracuje správně.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práce splňuje požadavky kladené na práci rigorózní. Doporučuji ji proto k obhajobě a udělení titulu JUDr.
--	---

Kterou z Vámi navržených konkrétních změn *de lege ferenda* považujete za stěžejní a z jakého důvodu?

V práci výslovně uvádíte, že se nezabýváte situacemi, kdy by k protiprávní sterilizaci došlo mimo rámec poskytování zdravotních služeb (s. 43). Při vědomí nepravděpodobnosti (nicméně zároveň nikoli nemožnosti) takového scénáře: jak byste z pohledu práva hodnotila situaci, kdy by zdravotnický pracovník provedl mimo výkon svého zaměstnání sterilizaci pacienta na jeho žádost mimo zdravotnické zařízení? A mohl by pacient úspěšně žalovat poskytovatele zdravotních služeb, který by provedl sterilizaci ve zdravotnickém zařízení na pacientovu (svobodnou a informovanou) žádost, avšak bez medicínské indikace? Považujete přístup práva k těmto situacím *de lege lata* za správný?

V Praze dne 5. prosince 2024

oponent